

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 17

Рівне - 2023

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Вип. 17. Рівне: РДГУ, 2023. 106 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Ставицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 6 від 22 червня 2023 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА КОНФЛІКТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ

Парфенчук Олена, здобувач ОС «магістр», 1 курс, РДГУ

Керівник: Павелків В.Р., доктор психологічних наук, професор

Соціально-психологічна профілактика конфліктної взаємодії старших підлітків є важливою темою, оскільки конфлікти можуть мати шкідливий вплив на фізичне та психологічне здоров'я молодих людей, а також призводити до проблем з навчанням та адаптацією у суспільстві. Питання цюкування серед підлітків, сутички через різні погляди та нерозуміння власних емоцій регулярно призводять до конфліктної взаємодії. Що в подальшому впливає на психічне благополуччя особистості.

Соціально-психологічна профілактика конфліктної взаємодії старших підлітків є предметом досліджень та практичної роботи соціальних психологів, педагогів, психологів, соціологів та інших фахівців, що працюють з молоддю. Дослідження з цієї теми проводяться в різних наукових центрах, університетах та наукових установах. Також, державні та місцеві органи управління освітою та соціальною сферою можуть проводити програми та заходи з профілактики конфліктної взаємодії серед старших підлітків.

Одними з тих хто вивчає цю тему є наступні науковці:

Дж. Брюнер - швейцарський психолог та педагог, який вивчав розвиток дитинства та розумові операції.

Альберт Бандура - канадсько-американський соціальний психолог, який вивчав соціальне навчання та взаємодію між людьми.

Кетрін Грінберг - американський психолог, який спеціалізується на вивченні причин та наслідків конфлікту в міжособистісних взаєминах.

Еліно́р Орстро́м - американський політичний економіст та соціолог, яка вивчала взаємодію між людьми в групових ситуаціях та розвитку самоуправління.

Джон Готман - американський психолог, який вивчає сімейні взаємини та конфлікти в них.

Мета публікації - здійснити аналіз теорії конфліктної взаємодії старших підлітків та способи її профілактики.

Старші підлітки - це вікова група, яка перебуває на стадії переходу від дитинства до дорослості. Цей період супроводжується багатьма змінами в їхньому житті, які можуть викликати конфлікти у їх взаєминах з оточуючими. Проблема соціально-психологічної профілактики конфліктної взаємодії старших підлітків полягає в тому, що вони можуть мати незрілу

поведінку та неадекватну реакцію на конфліктні ситуації, що може впливати на їхні відносини зі своїми ровесниками, сім'єю та дорослими.

Одна з головних причин конфліктів у старших підлітків полягає в їхньому бажанні домінувати у групі та бути прийнятими своїми ровесниками. Це може призвести до негативної взаємодії, яка може стати причиною булінгу, агресивної поведінки та інших конфліктних ситуацій.

Іншою причиною можуть бути особистість старших підлітків, які можуть мати складні характеристики, такі як низька самооцінка, емоційна не стабільність, неадекватний рівень домагань, відчуття незахищеності або невизначеності щодо свого місця у світі, які можуть виявлятися в конфліктних взаєминах з іншими. [2].

Однією з головних причин конфліктів серед старших підлітків є недостатня увага до психологічних потреб дітей, їхніх проблем та індивідуальності. Багато дітей не отримують достатнього рівня уваги від батьків та вчителів, що може призвести до зниження самооцінки, створення відчуття неприйнятності та страху перед спілкуванням.

Крім того, соціальні медіа та технології стали дуже важливими для підлітків, що може призвести до зниження навичок соціальної взаємодії та комунікації в реальному житті. Це може створити багато проблем, таких як відчуття самотності, депресії та ізоляції, а також зниження рівня емоційного інтелекту. [3].

Соціально-психологічна профілактика - це важлива сфера діяльності, яка спрямована на запобігання виникненню соціальних проблем та конфліктів у суспільстві. У зв'язку зі зростанням випадків насильства та конфліктів серед старших підлітків, виникає потреба в ефективній соціально-психологічній профілактиці конфліктів серед цієї категорії осіб.

Однак проблема соціально-психологічної профілактики конфліктної взаємодії старших підлітків є актуальною у сучасному світі. За останні роки спостерігається зростання кількості конфліктів у підлітковій групі, які можуть призвести до серйозних наслідків.

Щоб запобігти конфліктам та забезпечити здоровий розвиток старших підлітків, необхідно звернути увагу на соціально-психологічну профілактику, що включає в себе ряд заходів і має комплексний характер. Наприклад, важливо забезпечити достатній рівень уваги до дітей, розвивати навички соціальної взаємодії та комунікації, вчити емоційному інтелекту та навичкам конфліктології. [1].

Проблема соціально-психологічної профілактики конфліктної взаємодії старших підлітків є складною та багатогранною, але з використанням комплексного підходу та застосуванням сучасних методів можливо знизити рівень конфліктів та забезпечити здоровий розвиток дітей.

Соціально-психологічна профілактика конфліктної взаємодії старших підлітків є важливим завданням, що потребує комплексного підходу. Для досягнення цієї мети необхідно зосередитися на підвищенні рівня емоційної та соціальної компетентності старших підлітків, а також навчити їх регулювати свої емоції та позитивне спілкуватися з іншими.

Список використаних джерел

1. Лящ О. П., Концептуальна модель психологічної профілактики агресивних проявів. URL: <http://surl.li/mjxnxy>
2. Мойсеева О. Є., Агресія підлітків: причини виникнення та можливості психокорекції. URL: <http://surl.li/mjxnk>
3. Павелків В. Р., Феномен підліткової агресивності як соціально-психологічна проблема. URL: <http://surl.li/mjxnr>

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ МОЛОДІ ДО СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ

Парчук Тетяна, здобувач ОС «магістр», 1 курс, РДГУ

Керівник: Дружиніна І.А., кандидат психологічних наук, доцент

Коли ми говоримо про готовність особистості до сімейного життя, то маємо на увазі подружню зрілість. Подружня зрілість – це здатність виконувати певним чином окреслені завдання та вимоги, які з'являється в конкретному віковому періоді чи на визначеному етапі життя. (М. Рис) Сімейне життя вимагає зрілості, бо численні сімейні пари розпадаються через незрілість. Хоч існують випадки, коли незрілі особистості укладають подружжя і тоді намагаються ставати зрілими, найкращий час для розвитку особистої зрілості – це час до шлюбу, а не після шлюбу. Час підготовки до шлюбу – час глибокого пізнання тої людини, з якою хочеш провести своє життя і якій прагнеш себе подарувати, вкладаючи свою долю в її руки. Що краще наречені підготовані до шлюбу, то краще буде їм закласти фундамент для подружжя.

Підготовка до сімейного життя – це складний цілісний процес, показником результативності якого є готовність молодих людей правильно будувати свої взаємини у подружньому житті. Подружжя мусить усвідомити яке завдання постає перед ними, а це не тільки вміння кохати та ті почуття, які вони переживають на початковій стадії стосунків, а і відповідальність та вміння жити разом. Коли зустрічається хлопець та дівчина між ними спалахує кохання, і на початку вони у піднесеному стані «на крилах кохання» вчать вміння кохати, а коли укладають шлюб, то

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Індивідуальна та групова робота з дітьми-переселенцями.....	4
Артемова О. Компетенції фахівців для надання допомоги вимушено переселеним особам, сім'ям з дітьми.....	9
Бабак К. Особливості соціальної адаптації дитини до шкільного навчання..	11
Демчук О. Сутність автентичності у психологічному просторі	13
Павелків В. Вплив соціальних мереж на формування нових молодіжних субкультур	15
Павелків В., Оборська А. Використання методів арт терапії у процесі реабілітації девіантної поведінки поранених військовослужбовців	18
Павелків В., Приступлюк С. Психокорекція агресивної поведінки підлітків засобами арт-терапії.....	20
Романюк В. Психічна травма особистості: психофізіологічні та клінічні аспекти	22
Рудюк О. Особливості професійної підготовки майбутніх психологів	25
Басалига Т. Метод десенсибілізації (EMDR) як засіб подолання посттравматичного стресового розладу (ПТСР) у учасників збройних конфліктів	27
Борак О. Життєстійкість у системі професійно важливих якостей майбутніх психологів.....	30
Войціховська Я. Психологічні аспекти професійного становлення майбутнього фахівця.....	32
Гаврилюк О. Клієнт-центрована психотерапія К. Роджерса у роботі з людьми з відхиленням у психічному розвитку	34
Гаврилюк О. Особливості самоставлення як чинник ефективності комунікації у юнацькому віці	37
Ганцева М. Психологічні прояви тривожності у студентської молоді під час воєнних дій.....	39
Горбатюк О. Особливості профілактики девіантної поведінки у підлітковому віці	41
Гуцало А. Психологічна допомога вимушено переселеним особам, сім'ям з дітьми.....	43
Даєр І. Психологічні основи розвитку резильєнтності молоді в умовах закладу вищої освіти.....	45
Дивульська К. Особливості роботи психолога у школі в умовах воєнного стану	47
Єфімова М. Психологічна допомога постраждалим дітям внаслідок військового конфлікту в Україні	50
Загородський Д. Психологічні чинники прояву любові у подружніх парах ..	53

Зінчук І. Особливості роботи психолога з дітьми з особливими потребами старшого дошкільного віку.....	55
Ковалець А. Дослідження психосоціальної стійкості до стресу у здобувачів вищої освіти.....	57
Конончук А. Сім'я як чинник становлення самооцінки особистості.....	60
Котляр О. Аналіз самотності як соціально-психологічного явища	62
Котляр О. Психологічні особливості переживання самотності в юнацькому віці	64
Лашта А. Асертивна поведінка як адаптивна копінг-стратегія в юнацькому віці	68
Лісняк Б. Вплив засобів масової комунікації на рівень тривожності в умовах воєнного часу	69
Максимюк В. Соціально-психологічні чинники життєстійкості онкологічно хворих осіб.....	72
Михайлова А. Психологічний супровід обдарованих дітей в закладах освіти.....	74
Мартюченко К. Фасилітація як феномен у вітчизняній психологічній науці	77
Мовчко О. Копінг-стратегії як інструмент подолання наслідків стресу	80
Панова О. Проблеми психологічного вивчення вітчизняної сфери трудової зайнятості.....	81
Парфенчук О. Соціально-психологічна профілактика конфліктної взаємодії старших підлітків	84
Парчук Т. Психологічна готовність молоді до сімейного життя	86
Семенюк В. Психологічний супровід дітей раннього віку із загальною затримкою мовленнєвого розвитку	88
Ткач У.-М. Соціально-психологічні особливості особистості підлітків з девіантною поведінкою	90
Ткачук О. Психолого-педагогічна технологія як ефективний метод зниження підвищеної сугестивності у підлітковому віці	92
Томко М. Діагностика та корекція емоційних порушень у дітей старшого шкільного віку.....	94
Циценя Д. Методи діагностики соціального інтелекту майбутніх психологів	96
Шевчук А. Подолання підвищеної тривожності підлітків методами когнітивно-поведінкової терапії.....	98
Шепель Т. Залежність ступеню емоційного вигорання лікарів від особистісних змінних (на прикладі локусу контролю та професійної мотивації).....	102
Зміст	105

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 17

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,4.